

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2018. gada 28. februārī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Valsts atbalsts – Regula (EK) Nr. 1998/2006 – LESD 35. pants – *De minimis* atbalsts kā nodokļu priekšrocība – Valsts tiesiskais regulējums, ar kuru šo nodokļu priekšrocību nav ļauts izmantot ieguldījumiem, kurus izmanto eksportam paredzētu produktu ražošanai

Lieta C-518/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 26. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 4. oktobrī, tiesvedībā

“ZPT” AD

pret

Narodno sabranie na Republika Bulgaria,

Varhoven administrativen sad,

Natsionalna agentsia za prihodite.

TIESA (pirmā palāta) Tiesvedības valoda – bulgāru.

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents), A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un J. Regans [*E. Regan*],

ģenerālvokāts: M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs: M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 18. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- “ZPT” AD vārdā – *M. Ekimdzhiev* un *K. Boncheva*, advokāti,
- *Narodno sabranie na Republika Bulgaria* vārdā – *T. Tsacheva*, pārstāve,
- *Varhoven administrativen sad* vārdā – *G. Kolev* un *M. Semov*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

- *Natsionalna agentsia za prihodite* vārdā – *B. Atanasov* un *I. Kirova*, pārstāvji,
 - Bulgārijas valdības vārdā – *E. Petranova* un *L. Zaharieva*, pārstāves,
 - Grieķijas valdības vārdā – *S. Charitaki* un *S. Papaioannou*, pārstāves,
 - Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *C. Colelli, avvocato dello Stato*,
 - Eiropas Komisijas vārdā – *L. Armati* un *P. Mihaylova*, kā arī *E. Manhaeve*, pārstāvji,
- noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 29. novembra tiesas sēdē,
pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Komisijas Regulas (EK) Nr. 1998/2006 (2006. gada 15. decembris) par [LESD 107. un 108.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam (OV 2006, L 379, 5. lpp.) 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā LESD 35. pantu, kā arī par pirmās minētās tiesību normas interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp “ZPT” AD un *Narodno sabranie na Republika Bulgaria* (Bulgārijas Republikas Nacionālā asambleja), *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) un *Natsionalna agentsia za prihodite* (Valsts ieņēmumu dienests, Bulgārija) par prasību atlīdzināt zaudējumus, kas radušies, pārkāpjot Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta noteikumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Padomes Regula (EK) Nr. 994/98 (1998. gada 7. maijs) par to, kā piemērot [LESD 107. un 108.] pantu attiecībā uz dažu kategoriju valsts horizontālo atbalstu (OV 1998, L 142, 1. lpp.), jo īpaši pilnvaro Komisiju norādīt noteikumos ierobežojumu, par kuru noteiktus tā sauktos “de minimis” atbalsta pasākumus uzskata par neatbilstīgiem [LESD 107. panta 1. punkta] visiem kritērijiem un tādēļ uz tiem neattiecas LESD 108. pantā paredzētā paziņošanas procedūra.
- 4 Faktu pamatlietā norises laikā noteikumi par “de minimis” atbalsta pieņemšanu bija ietverti Regulā Nr. 1998/2006, kuras 1. panta 1. punkts bija formulēts šādi:

“Šo regulu piemēro atbalstam, ko piešķir visu nozaru uzņēmumiem, izņemot:

[..]

- d) atbalstu darbībām, kas saistītas ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm, proti, atbalstu, kas tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem, ar izplatīšanas tīkla izveidošanu un darbību vai ar citiem kārtējiem izdevumiem, kas saistīti ar eksporta darbībām,

[..].”

5 Šīs regulas 2. pantā bija noteikts:

“1. Uzskata, ka šis atbalsts neatbilst visiem [LESD 107. panta 1. punkta] kritērijiem, un tāpēc atbalstam, kas atbilst šā panta 2. līdz 5. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, nepiemēro paziņošanas kārtību, ko paredz [LESD 108. panta 3. punkts].

2. Vienam uzņēmumam piešķirtais *de minimis* kopējais bruto atbalsts jebkurā trīs fiskālo gadu laika posmā nepārsniedz EUR 200 000. [...] Šīs augšējās robežas piemēro neatkarīgi no *de minimis* atbalsta veida vai nospraustā mērķa [...]

[..].”

Bulgārijas tiesības

6 *Zakon za korporativnoto podohodno oblagane* (Likums par uzņēmumu ienākuma nodokli) 182. panta 2. punktā versijā, kas piemērojama pamatlīetas faktiskajiem apstākļiem, ir noteikts:

“Nodokļu priekšrocību *de minimis* atbalsta veidā nepiemēro:

[..]

7) ieguldījumam aktīvos, kas paredzēti darbībām, kuras saistītas ar eksportu uz trešajām valstīm vai dalībvalstīm.

[..].”

7 Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 184. pantā ir paredzēts:

“Nodokļa maksātāji tiek pilnā apmērā atbrīvoti no uzņēmumu ienākuma nodokļa par ar nodokli apliekamo peļņu no veiktās ražošanas darbības, ieskaitot ražošanu pēc cita uzņēmuma pasūtījuma, ja ir izpildīti tālāk minētie kumulatīvie nosacījumi:

1) nodokļa maksātājs veic ražošanas darbību tikai pašvaldībās, kurās bezdarba līmenis iepriekšējā gada laikā pirms pašreizējā gada bija par vismaz 1,35 reizes augstāks nekā valsts vidējais bezdarba līmenis tajā pašā laikposmā;

2) ir izpildīti nosacījumi, kas paredzēti:

a) 188. pantā *de minimis* atbalsta gadījumā.

[..].”

8 Minētā likuma 188. pantā ir paredzēts:

“1. Nodokļu priekšrocība ir *de minimis* atbalsts, ja nodokļu maksātāja pēdējo triju gadu laikā, ieskaitot attiecīgo gadu, saņemtā *de minimis* atbalsta apmērs neatkarīgi no tā veida un avota nepārsniedz EUR 200 000 ekvivalentu [Bulgārijas levās (BGN)] [...]

2. Lidzekļi, kas atbilst 184. pantā paredzētajam atbrīvojumam no nodokļa, ir jāiegulda materiālos vai nemateriālos aktīvos atbilstoši tiesību aktiem par grāmatvedību četru gadu laikā no tā gada, par kuru tiek maksāts nodoklis, sākuma.

[..].”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 9 *ZPT*, saskaņā ar Bulgārijas tiesībām dibināta sabiedrība, veic trīs veidu ražošanas darbības, kas ir tehniski autonomas un tiek veiktas atsevišķos ražošanas cehos: cauruļu, profilu un tērauda aizsargkonstrukciju ielām ražošana, detaļu apstrāde ar karstās cinkošanas metodi un detaļu elektrolītiskā (galvaniskā) cinkošana vai apstrāde ar aukstās cinkošanas metodi.
- 10 Savā 2008. gada nodokļu deklarācijā *ZPT* norādīja, ka tā vēlas saņemt Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 184. pantā uzņēmumiem paredzēto nodokļu atbrīvojumu 140 677,51 BGN (aptuveni 70 000 EUR) apmērā.
- 11 2010. gada 5. marta paziņojumā par uzrēķinu šis nodokļa atbrīvojums netika piešķirts, pamatojot, ka ieguldījumi, saistībā ar kuriem *ZPT* vēlas saņemt minēto nodokļa atbrīvojumu, ir veikti ražošanas cehos, kuros esot ražoti eksportam paredzēti produkti, un šādiem ieguldījumiem saskaņā ar Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 182. panta 2. punkta 7) apakšpunktu nodokļa atbrīvojumu nepiemēro.
- 12 *ZPT* 2010. gada 21. maijā cēla prasību *Administrativen sad – grad Burgas* (Burgasas Administratīvā tiesa, Bulgārija), apstrīdot šo paziņojumu par uzrēķinu. Šī tiesa ar 2011. gada 12. janvāra spriedumu atcēla minēto paziņojumu par uzrēķinu, uzskatot, ka nodokļa atlaides atteikums nebija pamatots, jo autonomajā darbības jomā – detaļu apstrādē ar aukstās cinkošanas metodi, kurā, kā paziņoja *ZPT*, tā vēlējās veikt prasīto ieguldījumu, eksports nebija veikts, un ka četrus gadus termiņš, kura laikā tā var ieguldīt summas, kas atbilst nodokļa atlaidei, nebija pagājis.
- 13 Ar 2011. gada 27. decembra spriedumu, kas taisīts apelācijas tiesvedībā un ir galīgs, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) atcēla minēto spriedumu un noraidīja *ZPT* celto prasību pret 2010. gada 5. marta paziņojumu par uzrēķinu. Konstatējusi, ka ieguldījums tika veikts karstās cinkošanas ražošanas cehā, kura ražojumi tika eksportēti, šī tiesa nosprieda, ka Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 182. panta 2. punkta 7) apakšpunktā izvirzītais nosacījums veikt ieguldījumus aktīvos, kas nav saistīti ar eksportu uz trešajām valstīm vai dalībvalstīm, nav izpildīts un ka šajos apstākļos atbrīvojums no nodokļa ir jāuztver kā valsts atbalsts, kura rezultātā tiek izkropļota konkurence iekšējā tirgū.
- 14 *ZPT* ir vērsusies *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa, Bulgārija) ar prasību saukt pie atbildības Bulgārijas Republikas Nacionālo asambleju, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) un Valsts ieņēmumu dienestu par šo iestāžu pieļautajiem Savienības tiesību pārkāpumiem. Tā apgalvo, ka tai ir tiesības uz zaudējumu atlīdzību, kas atbilst tai atteiktā atbrīvojuma no nodokļa apmērā, un uz procentiem.
- 15 *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) pauž šaubas par valsts likumdevēja Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 182. panta 2. punkta 7) apakšpunktā paredzētā ierobežojuma saderīgumu ar Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunktu.
- 16 Šajos apstākļos *Sofiyski gradski sad* (Sofijas pilsētas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai tādiem Savienības tiesību īstenošanas noteikumiem kā Regulai Nr. 1998/2006 ir tieša iedarbība un tieša piemērojāmība un, ja tā, vai šos principus pārkāpj valsts tiesību norma, kas sašaurina vai ierobežo Savienības tiesību normas piemērošanas jomu?
- 2) Vai valsts atbalsts nodokļu atvieglojuma veidā ir saderīgs ar konkurenci iekšējā tirgū, ja atbalsts tiek ieguldīts aktīvos, kurus izmanto produktu ražošanai, kas daļēji tiek eksportēti uz trešajām valstīm vai dalībvalstīm?

- 3) Vai eksporta produktu ražošana, izmantojot aktīvus, kas iegādāti par valsts atbalsta līdzekļiem, ir darbība, kas Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta izpratnē ir tieši saistīta ar eksportētājiem daudzumiem? Gadījumā, ja uz šo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši, vai dalībvalstīm ir iespējams valsts tiesībās paredzēt papildu ierobežojumus tādu produktu eksportētājiem, kas tikuši ražoti, izmantojot aktīvus, kuri iegūti nodokļu atvieglojuma ieguldījuma rezultātā? Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, kāda ir šā noteikuma attiecība pret LESD 35. pantu par to, ka dalībvalstu starpā ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību, un vai tā ir diskriminācija un brīvas preču aprites pārkāpums?
- 4) Vai atbilstoši Regulas Nr. 1998/2006 1. pantam ir atļauts atteikties atzīt juridiskas personas tiesības uz finansiālu *de minimis* atbalstu, kas izriet no Savienības tiesībām, pirms ir beidzies valsts tiesībās noteiktais četru gadu termiņš, kura laikā jāveic ieguldījums, tikai tādēļ, ka attiecīgā persona šajā laikposmā ir ieguldījusi līdzekļus arī citās autonomās un īpašās sava uzņēmuma struktūrās, kas nodarbojas ar eksportu?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

- 17 *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) apstrīd lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.
- 18 Pirmkārt, šī tiesa to uzskata par neatbilstošu un nevajadzīgu, jo iesniedzējtiesai ir tikai jāpauž viedoklis par acīmredzamu Savienības tiesību pārkāpuma esamību un cēloņsakarību starp šo apgalvoto pārkāpumu un apgalvoto kaitējumu.
- 19 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas pieņēmums, ka tiem ir nozīme lietā. Tiesas atteikums atbildēt uz valsts tiesas iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iespējams tikai tad, ja ir acīmredzams, ka prasītajai Savienības tiesību aktu interpretācijai nav nekādas saiknes ar pamata lietas faktiem vai priekšmetu, ja jautājums ir hipotētisks vai arī ja Tiesas rīcībā nav vajadzīgo faktisko un juridisko elementu, lai lietderīgi atbildētu uz tai uzdotajiem jautājumiem (skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 22. septembris, *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 33. punkts).
- 20 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka pamatlietā *ZPT* atsauca uz Bulgārijas valsts atbildību *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēmuma dēļ un Bulgārijas Republikas Nacionālajai asamblejai un Valsts ieņēmumu dienestam piedēvējamo apgalvoto Savienības tiesību pārkāpumu. Ar šiem jautājumiem iesniedzējtiesa konkrēti cenšas noskaidrot, vai ar pamatlietā aplūkotojām valsts tiesību normām ir pārkāptas Savienības tiesības valsts atbalsta vai preču brīvas aprites jomā. Šajos apstākļos šis lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav uzskatāms par acīmredzami neatbilstošu.
- 21 Otrkārt, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) uzskata, ka, lūdzot pieņemt prejudiciālu nolēmumu, iesniedzējtiesa vēlas panākt, lai tiktu pārskatīts valsts lēmums, kam ir *res judicata* spēks un kuru nav iespējams apstrīdēt, pat ja tas ir vērsts uz Savienības tiesību pārkāpuma likvidēšanu. Šī paša iemesla dēļ šim lūgumam neesot prejudiciāla rakstura.
- 22 No vienas puses, jānorāda, ka šie argumenti attiecas uz pašu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, nevis uz tā pieņemamību. No otras puses, procedūrai, kas ir paredzēta valsts atbildības noteikšanai, nav tāds pats mērķis, un tajā ne vienmēr ir iesaistīti tie paši lietas dalībnieki, kas procedūrā, kuras

- rezultātā ir pieņemts nolēmums, kurš ir ieguvis *res judicata* spēku. No tā izriet, ka *res judicata* princips neliedz atzīt valsts atbildības principu attiecībā uz pēdējās instances tiesas nolēmumiem (spriedums, 2003. gada 30. septembris, *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 39. un 40. punkts).
- 23 Treškārt, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu pārkāpjot Bulgārijas tiesu procesuālās autonomijas principu un Bulgārijas konstitūcijā ietvertos noteikumus par tiesu kompetenču sadalījumu, jo tiesu, kas izskata civillietas, to skaitā arī iesniedzējtiesa, kompetencē nav konstatēt administratīvu tiesu pieņemta nolēmuma prettiesiskumu.
- 24 Katrā ziņā no procesuālās autonomijas principa izriet, ka Savienības tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā ikvienas dalībvalsts tiesiskajā kārtībā ir jāparedz noteikt kompetento tiesu, kas izskata strīdus par tādu Savienības tiesību pārkāpuma novēršanu, kas izriet no valsts tiesas pēdējā instancē pieņemta nolēmuma (spriedums, 2003. gada 30. septembris, *Köbler*, C-224/01, EU:C:2003:513, 59. punkts). Šajos ietvaros Tiesai nav jālemj jautājums par to, kuras tiesas kompetencē ir izskatīt tādu prasību par atbildību, kas ir celta iesniedzējtiesā (spriedums, 2017. gada 23. novembris, *CHEZ Electro Bulgaria un Frontex International*, C-427/16 un C-428/16, EU:C:2017:890, 30. punkts).
- 25 Ceturtkārt, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa), pamatodamās uz Tiesas Reglamenta 94. pantu, izvirza vairākus iebildumus, kas saistīti ar lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu neprecizitāti vai nepilnību, faktiem un būtību, ar to, ka tam nav nekāda sakara ar pamatlietu un ka tajā nav norādīts pamatojums.
- 26 Pirmkārt, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot izklāstīti fakti, uz kuriem balstoties ir pamatots Reglamenta 94. panta pārkāpums, un ceturtajā jautājumā pat esot sagrozīti pamatlīti fakti. Jānorāda, ka iesniedzējtiesas lēmumā ir ietverts pietiekami detalizēts faktu izklāsts. Saistībā ar apgalvoto faktu sagrozīšanu – tajā faktiski ir atspoguļotas debātes par ZPT uzņēmumu juridisko kvalifikāciju, kas ietilpst tikai un vienīgi iesniedzējtiesas kompetencē, un tā nekādi neietekmē atbildes uz Tiesai iesniegtajiem jautājumiem.
- 27 Otrkārt, lai arī pirmā jautājuma formulējumā precīzi nav atkārtotas aplūkoto valsts tiesību normas, ne arī izvirzītā problēma par saikni ar Regulu Nr. 1998/2006, iesniedzējtiesas nolēmumā tomēr ir ietverti visi šajā ziņā vajadzīgie paskaidrojumi.
- 28 Treškārt, jāpiekrīt, ka otrais jautājums, kas attiecas uz valsts atbalsta eksportētājiem produktiem saderīgumu ar konkurenci iekšējā tirgū, nav precīzi formulēts. Tomēr derīgas atbildes sniegšanai Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 17. decembris, *Szemerey*, C-330/14, EU:C:2015:826, 30. punkts).
- 29 Šajā ziņā ar otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, ciklāl preču brīvas aprites principam neatbilstošs ir eksportētiem produktiem piešķirts atbalsts – pat *de minimis*. Tā kā saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atvasinātās tiesības ir, cik vien iespējams, jāinterpretē saskaņā ar Savienības primārajām tiesībām, preču brīvas aprites princips var ietekmēt Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta interpretāciju, kas faktiski ir citu jautājumu pamatā.
- 30 Ceturtkārt, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) pamatoti norāda, ka iesniedzējtiesa skaidri nemin iemeslus, kuru dēļ tā šaubās par Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta spēkā esamību, ņemot vērā LESD 35. pantu trešā jautājuma trešajā daļā. Katrā ziņā šos iemeslus vienkārši var izsecināt no citiem prejudiciālajiem jautājumiem. Faktiski valsts tiesai ir jāzina – vērtējot aplūkoto valsts tiesību normu likumību –, vai tā atvasināto tiesību norma, kuru tā Tiesai lūdz interpretēt, ir spēkā neesoša, ņemot vērā LESD 35. pantu.

- 31 Piektkārt, *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) uzskata, ka tā nevar būt atbildētāja tiesvedībā par zaudējumu atlīdzību, kas izriet no apgalvotā, tās pieļautā Savienības tiesību pārkāpuma, vienlaicīgi nepārkāpjot varas dalīšanas principu, tiesas neatkarības un objektivitātes prasību un ar Bulgārijas konstitūciju iedibināto tiesu kompetenču un hierarhijas ievērošanu.
- 32 Jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. panta otro daļu un Reglamenta 96. panta 1. punkta a) apakšpunktu Tiesā prejudiciālā tiesvedībā savus apsvērumus var iesniegt pamatlietas puses. Taču puses pamatlietā statusu, saskaņā ar kuru *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) tika aicināta šīs tiesvedības sakarā iesniegt savus apsvērumus, var novērtēt vienīgi valsts tiesa, ņemot vērā valsts tiesību normas. Katrā ziņā pamatlietas pusēm savus apsvērumus iesniegt Tiesai prejudiciāla nolēmuma tiesvedībā nav pienākums.
- 33 Šādos apstākļos lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

Par trešā jautājuma trešo daļu

- 34 Ar trešā jautājuma trešo daļu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir spēkā neesošs, ievērojot LESD 35. pantu.
- 35 Saskaņā ar LESD 107. pantu “ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm”. LESD 108. panta 3. punktā ir noteikts, ka “Komisija laikus ir jāinformē par visiem nodomiem piešķirt atbalstu vai mainīt to, lai tā varētu iesniegt savas piezīmes”.
- 36 Tomēr saskaņā ar LESD 109. pantu Eiropas Savienības Padomei atļauts pieņemt jebkādas attiecīgas regulas, kas vajadzīgas, lai noteiktu LESD 108. panta 3. punkta piemērošanas nosacījumus, kā arī šajā pēdējā minētajā tiesību normā paredzētās no šīs procedūras atbrīvojamā atbalsta kategorijas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. jūlijs, *Dilly’s Wellnesshotel*, C-493/14, EU:C:2016:577, 33. punkts). Šādi Regula (EK) Nr. 994/98 pilnvaro Komisiju norādīt noteikumos ierobežojumu, par kuru mazākus atbalsta pasākumus uzskata, ka uz tiem neattiecas LESD 108. pantā paredzētā paziņošanas procedūra.
- 37 Ar Regulu Nr. 1998/2006 Komisija kā maksimālo robežu noteica 200 000 EUR triju gadu laikā, par kuru mazāks valsts atbalsts netiek uzskatīts par tādu, kas ievērojami varētu ietekmēt tirdzniecību dalībvalstu starpā, un līdz ar to tas nav jāpaziņo. Taču ar šo regulu no shēmas izslēdz noteiktas atbalsta kategorijas, it īpaši saskaņā ar tās 1. panta 1. punkta d) apakšpunktu – “atbalstu darbībām, kas saistītas ar eksportu uz trešām valstīm vai dalībvalstīm, proti, atbalstu, kas tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem, ar izplatīšanas tīkla izveidošanu un darbību vai ar citiem kārtējiem izdevumiem, kas saistīti ar eksporta darbībām”.
- 38 Ar LESD 35. pantu dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību.
- 39 Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta saderīguma ar pēdējām minētajām tiesību normām vērtējums prasa izdarīt trīs ievada apsvērumus.

- 40 Pirmkārt, eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību ir jāņem vērā gan Savienības iestādēm, gan dalībvalstīm tādā nozīmē, ka uz šī pamata var apstrīdēt atvasināto tiesību normu, tai skaitā arī uzdotot prejudiciālu jautājumu par spēkā esamības novērtējumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1984. gada 17. maijs, *Denkavit Nederland*, C-15/83, EU:C:1984:183, 15. punkts).
- 41 Otrkārt, kamēr Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts attiecas uz eksportu uz trešajām valstīm vai dalībvalstīm, LESD 35. pantu piemēro tikai preču aprītei dalībvalstu starpā. Tādējādi, tā kā šīs regulas 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts attiecas uz eksportu uz trešajām valstīm, tas nevar būt pretrunā LESD 35. pantam.
- 42 Treškārt, ar pašu Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunktu netiek tieši noteikti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi. Tomēr ir jāvērtē, vai šī tiesību norma var tikt kvalificēta kā pasākums ar eksporta kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību.
- 43 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka uz valsts pasākumu, kas ir piemērojams visiem tirgus dalībniekiem, kuri darbojas valsts teritorijā, un kas faktiski vairāk ietekmē preču eksportu no eksportētājdalībvalsts tirgus, nevis preču tirdzniecību minētās dalībvalsts tirgus ietvaros, ir attiecināms LESD 35. pantā noteiktais aizliegums (spriedums, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 44 No šīs definīcijas izriet, ka pasākuma ar eksporta kvantitatīvajam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību pamatā ir ierobežojoša ietekme uz tirdzniecību (spriedums, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 42. punkts). Šī ietekme pat var būt neliela (spriedums, 2008. gada 1. aprīlis, *Gouvernement de la Communauté française et gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 52. punkts), ja tikai tā nav ne pārāk nejausa, ne pārāk netieša (skat. spriedumu, 2016. gada 21. jūnijs, *New Valmar*, C-15/15, EU:C:2016:464, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 45 Taču tāda Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzētā atbalsta aizliegums, kas ir saistīts ar eksportu uz dalībvalstīm, pat ja tas nepārsniedz *de minimis* sliekšni, tirdzniecību nekādi neietekmē, jo ar to dalībvalstīm tikai tiek noteikts atturēties piešķirt noteikta veida atbalstu. Līdz ar to šāda tiesību norma ir LESD 35. pantā aizliegtais pasākums ar importa kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību.
- 46 Taču vispirms jau no iekšējā tirgus pamatnoteikumiem un atbalsta vispārējās shēmas, kas ir to daļa, izriet, ka atbalsta izslēgšana no Regulas Nr. 1998/2006 piemērošanas jomas ir pamatota, ņemot vērā pašu LESD 107. panta mērķi. Saskaņā ar šo pantu valsts atbalsts principā nav savienojams ar iekšējo tirgu, “jo tas var kropļot tirdzniecību starp dalībvalstīm”. Atbalsts eksportam – pat neliels – ir pieskaitāms pie atbalsta, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, vienlaicīgi tieši piešķirot konkurences priekšrocību eksportētajiem produktiem un netieši mudinot no citu dalībvalstu puses pieņemt atbilstošus pretpasākumus nolūkā kompensēt šo konkurences priekšrocību. Kā to tiesas sēdē ir norādījusi Komisija – atļaut šādus pasākumus nozīmētu īpaši graut iekšējā tirgus darbību.
- 47 No tā izriet, ka ar LESD 35. pantu nav pamatots LESD 107. pantam neatbilstīgs pasākums. Faktiski apsvērumi, kuru dēļ Tiesa nosprieda, ka LES noteikumi par valsts atbalstu nekādā gadījumā nevar traucēt noteikumu par preču brīvu aprīti iedarbībai, arī pamato apvērstu apgalvojumu: šīs tiesību normas un noteikumi kalpo vienam un tam pašam mērķiem, kas nozīmē nodrošināt preču brīvu aprīti dalībvalstu starpā parastos konkurences apstākļos (spriedumi, 1986. gada 5. jūnijs, Komisija/Itālija, 103/84, EU:C:1986:229, 19. punkts, un 1990. gada 20. marts, *Du Pont de Nemours Italiana*, C-21/88, EU:C:1990:121, 19.–21. punkts).
- 48 Tādēļ uz trešā jautājuma trešo daļu ir jāatbild, ka tā vērtējums neatklāj nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta spēkā esamību.

Par pirmo un otro jautājumu, trešā jautājuma pirmajām divām daļām un ceturto jautājumu

- 49 Uz dodama pirmo un otro jautājumu, trešā jautājuma pirmās divas daļas un ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to netiek pieļautas tādas valsts tiesību normas, kādas aplūkotas pamatlietā, ar kurām nodokļu priekšrocību, kas izpaužas kā *de minimis* atbalsts, nepiemēro ieguldījumiem aktīvos, kas saistīti ar eksporta darbībām.
- 50 Pirmkārt, jāuzsver, ka Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta noteikumi ir jāiekļauj šīs regulas kopējā kontekstā, kuras mērķis attiecībā uz noteikta apmēra valsts atbalstu ir ļaut atkāpties no noteikuma, saskaņā ar kuru jebkurš atbalsts pirms tā īstenošanas ir jāpaziņo Komisijai.
- 51 Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta mērķis ir ierobežot šīs atkāpes iespējamo piemērošanas jomu, izslēdzot atbalstu eksportam. Šādi šis aizliegums – precīzi vērtējot – vienlaikus nozīmē atgriešanos pie līguma izvirzītā principa par valsts atbalsta aizliegumu. Tādēļ to nevar interpretēt šauri.
- 52 Otrkārt, jāatgādina, ka Regula Nr. 1998/2006 nekad nav bijusi domāta, lai dalībvalstīm uzliktu pienākumu piešķirt noteikta veida atbalstu vai arī pienākumu tām izmantot visas ar to pavērtās atkāpes iespējas; turklāt šāda iedarbība nav varējusi būt arī tiesiski iespējama.
- 53 Ņemot vērā šos ierobežojumus, uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāsniedz atbilde.
- 54 Saskaņā ar Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 184. un 188. pantu nodokļa atlaidi summai, kas nepārsniedz Regulā Nr. 1998/2006 noteikto maksimālo robežu, piešķir uzņēmumiem, kas nodarbojas ar ražošanu pašvaldībās, kurās bezdarba līmenis ir krietni augstāks par vidējo, ar nosacījumu, ka šie uzņēmumi atlaisto nodokļa summu tajā iegulda četru gadu laikā, sākot no gada, par kuru nodokļa atlaide ir tikusi piešķirta. Atbilstoši šī likuma 182. panta 2. punkta 7) apakšpunktam nodokļa priekšrocību nepiemēro “ieguldījumiem aktīvos, kas skar ar eksportu saistītu darbību”. Bulgārijas Republika šādi ir vēlējusies panākt atbilstību Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunktam, ar kuru eksportu veicinošam atbalstam nepiemēro *de minimis* noteikumu.
- 55 Ar Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunktu netiek izslēgts jebkurš atbalsts, kas varētu ietekmēt eksportu, bet tikai tāds, kura būtība tā struktūras dēļ ir atbalstīt pārdošanu citā valstī. Par šādu atbalstu tiek uzskatīts tikai tāds, kas “tieši saistīts ar eksportētajiem daudzumiem”, ar izplatīšanas tīkla izveidošanu un darbību vai ar citiem kārtējiem izdevumiem, kas saistīti ar eksporta darbībām.
- 56 No tā izriet, ka atbalsts ieguldījumos – ciktāl tas vienādi vai otrādi tā jēgas un apjoma dēļ nav izteikts eksportēto produktu apmērā – nav pieskaitāms pie “atbalsta ar eksportu saistītām darbībām” Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta nozīmē un tādēļ neietilpst šīs tiesību normas piemērošanas jomā, pat ja šādi veicināts ieguldījums ļaut attīstīt eksportam paredzētus produktus.
- 57 Pretējā gadījumā, proti, ja atbalsts ieguldījumos ir izteikts eksportēto produktu apjomā un ja tas tādējādi ietilpst Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta tvērumā, tam nepiemēro *de minimis* noteikumu. Šādi interpretēti Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta noteikumi nav šķērslis valsts tiesību normām – kā Likuma par uzņēmumu ienākuma nodokli 182. panta 2. punkta 7) apakšpunktam –, jo šis valsts tiesību normas atbilstīgi to formulējumam valsts tiesa interpretē kā tādas, ar kurām tiek izslēgti tieši tas pats.
- 58 Tādējādi uz pirmo un otro jautājumu, trešā jautājuma pirmajām divām daļām un uz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļautas tādas valsts tiesību normas, kādas aplūkotas pamatlietā, ar kurām nodokļu priekšrocību, kas izpaužas kā *de minimis* atbalsts, nepiemēro ieguldījumiem aktīvos, kas saistīti ar eksporta darbībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 59 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Trešā jautājuma trešās daļas vērtējums neatklāj nevienu apstākli, kas varētu ietekmēt Komisijas Regulas (EK) Nr. 1998/2006 (2006. gada 15. decembris) par [LESD 107. un 108.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam 1. panta 1. punkta d) apakšpunkta spēkā esamību.
- 2) Regulas Nr. 1998/2006 1. panta 1. punkta d) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar to tiek pieļautas tādas valsts tiesību normas, kādas aplūkotas pamatlietā, ar kurām nodokļu priekšrocību, kas izpaužas kā *de minimis* atbalsts, nepiemēro ieguldījumiem aktīvos, kas saistīti ar eksporta darbībām.

[Paraksti]